

176/2022 Dz

Důvodová zpráva k zákonu č. 176/2022 Sb.,

kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (**energetický zákon**), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 382/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

I. OBECNÁ ČÁST**Název**

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (**energetický zákon**), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 382/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Energetický zákon č. 458/2000 Sb. nabyl účinnosti 1. ledna 2001. Zákon vytvořil právní rámec pro podnikání a výkon státní správy v energetice, tj. v sektoru elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství.

Energetický zákon byl schválen v době, kdy Česká republika nebyla členem Evropské unie, avšak některá ustanovení původního zákona z roku 2000 již obsahovala zásady uplatňované členskými státy Evropské unie.

Energetický zákon prošel od roku 2001 více než 30 novelami. Podstatné z pohledu postupných změn fungování energetického trhu bylo pět rozsáhlých novel, které postupně transponovaly první, druhý a třetí energetický balíček Evropské unie do českého práva. Jednalo se o novely č. 670/2004 Sb., 158/2009 Sb., 211/2011 Sb., 131/2015 Sb. a 362/2021 Sb.

Základ právní úpravy třetího legislativního balíčku, který je pro obsah stávajícího **energetického zákona** stále rozhodující, tvoří směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a směrnicí 2009/73/ES

o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem. Dále pak nařízení Evropského parlamentu a Rady **715/2009** o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám.

Pravidla daná směrnicemi a nařízeními Evropské unie chrání stabilitu a bezpečnost zásobování elektřinou a plynem. V zákoně jsou uplatňovány zejména následující principy:

- trh s elektřinou je plně otevřen od 1. 1. 2006,
- trh s plynem je plně otevřen od 1. 1. 2007,
- přístup k energetickým soustavám je zaručen pro všechny účastníky trhu za stejných a transparentních podmínek,
- přístup k energetickým soustavám je cenově regulovaný,
- existuje samostatný regulátor pro energetická odvětví – Energetický regulační úřad,
- podnikání v elektroenergetice, plynárenství i teplárenství je možné pouze na základě licence udělované Energetickým regulačním úřadem,
- řešení sporů mezi účastníky trhu a ochranu spotřebitelů zajišťuje Energetický regulační úřad,
- právní úprava teplárenství je speciální, ale obsahuje analogickou právní úpravu všude tam, kde je to možné.

Zmíněné evropské předpisy třetího energetického balíčku byly v oblasti elektroenergetiky nahrazeny v roce 2019 sadou předpisů pod názvem „Čistá energie pro všechny Evropany“ nebo též „Zimní balíček“. Analogická novelizace předpisů v oblasti plynárenství byla naplánována na rok 2022, což po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině bude možná přehodnoceno.

Důvody pro zpracování nové legislativní úpravy lze spatřovat především v novém vnímání energetického trhu, jehož nastavení ovlivňují klimatické cíle Evropské unie. Speciálně se jedná o rozvoj výroby energie z obnovitelných zdrojů energie, požadavky na účinnost výroby energie, nové požadavky na environmentální aspekty výroby elektřiny, včetně plnění požadavků vyplývajících z Pařížské dohody o klimatu.

Z právních předpisů tvořících Zimní balíček je pro vlastní elektroenergetiku rozhodující směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/944 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a Nařízení Evropského parlamentu a Rady **2019/943** o vnitřním trhu s elektřinou.

Implementace směrnice 2019/944 a dalších evropských právních předpisů má být provedena zejména novým energetickým zákonem, jehož věcný záměr schválila vláda v roce 2021 a podle Plánu legislativních prací má být předložen vládě do konce roku 2022. Do doby zpracování nového **energetického zákona** je však třeba reagovat na akutní

problémy, do kterých přivedla Českou republiku energetická krize v druhé polovině roku 2021, a zejména válka na Ukrajině na začátku roku 2022, která tuto krizi ještě prohloubila.

Cílem tohoto návrhu zákona je reagovat na současnou krizi na trhu s energiemi. Kritická je situace v oblasti dodávek zemního plynu, neboť Česká republika patří mezi země s téměř výhradními dodávkami ruského plynu, přičemž dodávky zemního plynu z jiných států není možné v krátkodobém horizontu ve stejném rozsahu zajistit.

Stávající právní úprava nevykazuje nedostatky z hlediska zákazu diskriminace a rovnosti mužů a žen. Regulace se vztahuje obecně na vztahy mezi podnikateli a spotřebiteli, resp. mezi jinak obecně vymezenými subjekty. Ani z hlediska nepřímé diskriminace nebyly zjištěny nedostatky.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Předložená novela reaguje na energetickou krizi dvěma nejnnutnějšími legislativními úpravami:

- 1) zavedením principu „Use it or lose it“ (UIOLI) při skladování zásob zemního plynu,
- 2) novelizací institutu dodavatele poslední instance.

ad 1) Zásobníky zemního plynu na území České republiky jsou schopny pojmout cca 30 % roční spotřeby zemního plynu. Jejich úplné a efektivní naplnění během léta představuje nejjednodušší způsob, jak zajistit dodávku zemního plynu v zimě alespoň pro nejohroženější segmenty odběratelů. Zavedení principu UIOLI umožní plné využití zásobníků plynu, neboť bude odstraněno blokování jejich rezervované, ale nevyužité kapacity.

Podle dosavadní právní úpravy získávala smluvní strana smlouvy o uskladnění plynu právo na uskladnění plynu v zásobníku, a tento ukladatel využíval skladovací kapacitu podle obchodní příležitosti. Navrhovaná úprava mění povinnosti ukladatele v tom směru, že sjednal-li smlouvu o uskladňování plynu a na jejím základě rezervoval roční skladovací kapacitu, vzniká mu smluvně nejenom právo uskladňovat plyn v zásobníku, ale na základě zákona také povinnost využívat rezervovanou skladovací kapacitu v požadovaném rozsahu. Požadovaný rozsah bude daný prováděcím právním předpisem a bude určený minimálním požadovaným množstvím uskladněného plynu v konkrétní časové úseky.

Jako důsledek řešení možných negativních dopadů zavedení principu UIOLI se navrhuje doplnění pravomoci Energetického regulačního úřadu k cenové regulaci činnosti uskladňování plynu v zásobnících plynu, připojených do přepravní soustavy. v České

republike tak, aby i nadále mohla být zajištěna jednak přiměřená cenová úroveň uskladňování plynu a dále ekonomická rentabilita provozování zásobníků trhu v České republice. Pokud však na trhu se službou uskladňování plynu dojde k takovým změnám, pro které pominou důvody pro regulaci ceny služby uskladňování plynu, je Energetickému regulačnímu úřadu navrhováno oprávnění rozhodnout o tom, že cenu za uskladňování plynu v zásobnících plynu přímo připojených do přepravní soustavy nestanoví.

ad 2) Institut dodavatele poslední instance, který je součástí zákona od roku 2009, se v rámci energetické krize a zejména při krachu společnosti Bohemia Energy osvědčil do té míry, že žádná domácnost nezůstala bez dodávky elektřiny a plynu. Institut byl však v tomto rozsahu použit poprvé (pozn. ukončením činnosti Bohemia Energy se do režimu DPI dostalo 900 tis. zákazníků), tedy se projevil některé jeho nedostatky, které je nutné odstranit.

Dosavadní právní úprava zejména nepředpokládala, že by se do finančních potíží a potenciálního krachu mohl dostat některý ze samotných dodavatelů poslední instance. Vysoká volatilita cen a jejich skokový nárůst však ukázaly, že do potíží s likviditou se mohou dostat také obchodníci, kteří dodávají energii v režimu dodavatele poslední instance. Na tuto a některé jiné situace není zákon připraven, což při současných stále rostoucích cenách elektřiny i plynu potenciálně ohrožuje miliony odběratelů.

Komplexní novela současného institutu je rozvržena do pěti paragrafů, které podrobněji vymezují práva a povinnosti dodavatele poslední instance a ostatních účastníků trhu, začátek a konec daného právního vztahu a pravomoci Energetického regulačního úřadu určit jiného dodavatele poslední instance, pokud by se některý z nich dostal do finančních problémů.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen, neboť nepředpokládá jakýkoli dopad ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (**antidiskriminační zákon**), ve znění pozdějších předpisů.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Důvodem a účelem existence **energetického zákona** je zajistit fyzickým osobám energii, kterou potřebují pro svůj život a právnickým osobám dostatečné množství energie tak, aby mohly fungovat a podnikat. V souhrnu tedy zajistit dodávky energie, kterou potřebuje Česká republika pro svou existenci. V době současné energetické krize jsou navrhované úpravy **energetického zákona** jednou z primárních možností, jak zmírnit dopady krize na fyzické a právnické osoby.

Oba okruhy otázek musí být schváleny okamžitě, neboť jednotlivě i ve svém souhrnu mají připravit Českou republiku během léta na zimní topnou sezónu. Navrhovaná řešení jsou svou povahou právní pravidla (normy), tedy podléhají projednání a schválení zákonodárnou mocí státu, na druhé straně mají i povahu okamžitého opatření. Schvalování v jiném než navrhovaném režimu zmaří do značné míry účel navrhovaných řešení.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Při přípravě novely **energetického zákona** byl zkoumán soulad především s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., **Ústava České republiky**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“), a dále s usnesením České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení **Listiny základních práv a svobod** jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. (dále jen „Listina“).

Předložený návrh zákona respektuje Čl. 2 odst. 4 Ústavy („Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“) a Čl. 79 odst. 3 Ústavy („Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.“). Návrh zákona dále respektuje tyto články Listiny:

- Čl. 2 odst. 3 („Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“),
- Čl. 4 odst. 1 („Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.“),
- Čl. 26 odst. 1 a 2 („Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“ a „Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.“).

Navrhovaná právní úprava nijak nesnižuje ostatní práva dotčených subjektů a nejsou jí diskriminovány žádné specifické skupiny adresátů právních norem. Respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

Podle ustanovení **§ 24** zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky, připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim vláda uložila, dbají o zachovávání zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě. Předložený návrh právní

úpravy **energetického zákona** je ve věcné působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona č. 2/1969 Sb.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii ani s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a je v souladu s obecnými zásadami práva Evropské unie (např. zásadou právní jistoty, proporcionality a zákazem diskriminace).

Navrhovaná právní úprava je v souladu s požadavky primárního práva EU, zejména s čl. 34 a čl. 36 **Smlouvy o fungování Evropské unie**.

K návrhu se vztahuje také rozsudek SDEU C-280/00 - Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, a sice k § 12e odst. 1 a 2 a k § 19a odst. 4 a 5. Návrh po meziresortním připomínkovém řízení počítá také se zajištěním přiměřeného zisku dodavateli poslední instance. Uvedený rozsudek SDEU C-280/00 – Altmark Trans se týká poskytování vyrovnávací platby za plnění závazků veřejné služby, přičemž při splnění požadavků bodů 89 – 93 zmíněného rozsudku se na takto udělované vyrovnávací platby nevztáhne čl. 107 **SFEU** (tzn., že se nebude jednat o veřejnou podporu).

Uvedený rozsudek SDEU umožňuje i to, že vedle vyrovnávací platby bude poskytnut přiměřený zisk osoby poskytující veřejnou službu. Pravidla pro veřejnou podporu pak ale nebudou dotčena pouze tehdy, když parametry, na jejichž základě je vyrovnání vypočteno, budou předem stanoveny objektivním a transparentním způsobem tak, aby nedocházelo k hospodářskému zvýhodnění daného podnikatele oproti konkurenčním podnikům.

Navrhovaná právní úprava provádí částečnou transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) **2019/944** ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice **2012/27/EU**.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie:

- Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **715/2009** ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. **1775/2005**, v platném znění,
- Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **617/2010** ze dne 24. června 2010 o povinnosti informovat Komisi o investičních projektech do energetické infrastruktury v rámci Evropské unie a o zrušení nařízení (ES) č. **736/96**,

- Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1227/2011** ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií,
- Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **347/2013** ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. **713/2009**, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009, v platném znění,
- Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) **2017/1938** ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. **994/2010**, v platném znění,
- Nařízením Komise (EU) **2017/460** ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn,
- s Nařízením evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **663/2009** a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady **94/22/ES**, **98/70/ES**, **2009/31/ES**, **2009/73/ES**, **2010/31/EU**, **2012/27/EU** a **2013/30/EU**, směrnice Rady **2009/119/ES** a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **525/2013**, v platném znění,
- s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **2019/943** ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou,
- s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **2019/941** ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice **2005/89/ES**,
- s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **2019/942** ze dne 5. června 2019, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů.

V širších souvislostech mají k návrhu zákona vztah zejména:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady **2009/73/ES** ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice **2003/55/ES**, v konsolidovaném znění,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady **2011/83/EU** ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady **93/13/EHS** a směrnice Evropského parlamentu a Rady **1999/44/ES** a zrušuje směrnice Rady **85/577/EHS** a směrnice Evropského parlamentu a Rady **97/7/ES**, v konsolidovaném znění.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s následujícími směrnicemi tzv. Zimního balíčku:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/844 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice **2010/31/EU** o energetické náročnosti budov a směrnice **2012/27/EU** o energetické účinnosti,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů,
-

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice **2012/27/EU** o energetické účinnosti a

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice **2012/27/EU**, kterou tato úprava částečně transponuje.

6. Zhodnocení souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná úprava se nedotýká mezinárodních smluv ani obecně uznávaných zásad mezinárodního práva.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopady na životní prostředí

Návrh novely upraví podmínky pro subjekty, které dodávají energii v režimu dodavatele poslední instance a ovlivní činnost provozovatelů zásobníků plynu. Předkládaný návrh zákona má sociální dopad na obyvatelstvo. Režim dodavatele poslední instance bude zkrácen na 3 měsíce a následně budou platící zákazníci moci přejít na standartní produkt dodavatele, který jim dodával v režimu DPI.

Navrhované uplatnění principu UIOLI počítá s možností náhrady škody provozovateli zásobníku v důsledku uložení povinnosti rezervace skladovací kapacity za zápornou cenu. Výši této škody nelze v současnosti přesně odhadnout, může být nulová, ale může se pohybovat maximálně i v řádech jednotek miliard Kč. Vždy však bude nižší nežli případné národohospodářské škody, vzniklé v důsledku nedostatku plynu a přerušení dodávky plynu velké části konečných zákazníků. Celkový dopad navrhovaného opatření na podnikatelské prostředí i sociální dopady by tedy měl vyznívat pozitivně.

Úprava režimu DPI, kdy ERÚ může stanovit maximální cenu dodávky, by v případě aplikace této právní úpravy znamenala dopady do státního rozpočtu v řádu jednotek miliard. Kč.

Již stávající **energetický zákon** je koncipován tak, aby podnikání v energetických odvětvích, tj. v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství bylo spojeno s akceptováním požadavků na ochranu životního prostředí.

8. Zhodnocení dopadů ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné negativní dopady na oblast ochrany soukromí a osobních údajů.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, který upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů, a rovněž s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.

Předkládaná právní úprava respektuje právní rámec ochrany a zpracování osobních údajů a jeho jednotlivé parametry.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Předložený návrh zákona nezakládá, vzhledem ke svému technickému obsahu, žádná korupční rizika. Navíc, ani za současné právní úpravy nelze konstatovat, že by byla nějaká korupční rizika identifikována.

Tabulka: Zhodnocení korupčních rizik dle Metodiky CIA

Kritérium	Zhodnocení naplnění kritéria definovaného v Metodice CIA ve vztahu k návrhu právního předpisu	Poznámka či vysvětlení ke zhodnocení naplnění kritéria
přiměřenost	návrh novely zákona nerozšiřuje kompetence orgánů veřejné správy, předpis je přiměřený množině vztahů, které má upravovat	z hlediska rozsahu úprav byl zvolen postup vydání novely zákona upravující výše uvedenou problematiku
efektivita	návrh předpisu umožňuje kontrolovat a vynucovat dodržování stanovených povinností nezávislým regulátorem, kterým je Energetický regulační úřad	předmětem návrhu předpisu nebyly úpravy, které by měly mít vliv na změnu možnosti kontrolovat nebo vynucovat dodržování stanovených povinností;
odpovědnost	hodnocení tohoto kritéria není relevantní	návrh předpisu nijak nově neupravuje odpovědnosti, tyto zůstávají zachovány
opravné prostředky	hodnocení tohoto kritéria není relevantní	návrh předpisu nemění možnosti obrany proti nesprávnému postupu orgánu veřejné správy

kontrolní mechanizmy	návrh novely zákona nemění kompetence orgánů veřejné správy	návrhem předpisu nedochází k rozšíření kontrolních mechanismů
---------------------------------	--	--

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá vztah k bezpečnosti nebo obraně státu, a nemá tudíž žádné dopady na uvedené oblasti.

11. Zhodnocení souladu navrhované právní úprava se Zásadami pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy

Navrhovaná právní úprava byla vyhodnocena vzhledem k následujícím zásadám:

- 1) Budování přednostně digitálních služeb (princip digital by default)
- 2) Maximální opakovatelnost a znouvupoužitelnost údajů a služeb
- 3) Budování služeb přístupných a použitelných pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením (princip guvernance accessibility)
- 4) Sdílené služby veřejné správy
- 5) Konsolidace a propojování informačních systémů veřejné správy
- 6) Mezinárodní interoperabilita – budování služeb propojitelných a využitelných v evropském prostoru
- 7) Ochrana osobních údajů v míře umožňující kvalitní služby (princip GDPR)
- 8) Otevřenost a transparentnost včetně otevřených dat a služeb (princip open government)
- 9) Technologická neutralita
- 10) Uživatelská přívětivost

Zásady č. 1–6 a 8–10 nejsou navrhovanou právní úpravou dotčeny, návrh tuto oblast neupravuje. Návrh novely zákona je v souladu se zásadou č. 7. Ochrana osobních údajů v míře umožňující kvalitní služby (princip GDPR).

12. Důvody pro vyslovení souhlasu Poslanecká sněmovny s návrhem ve stavu legislativní nouze

Současně s předložením navrhované právní úpravy se předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky žádá o vyhlášení stavu legislativní nouze a o projednání navrhované právní úpravy ve zkráceném jednání v rámci vyhlášeného stavu legislativní nouze podle § 99 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Tento výjimečný postup je navrhován s ohledem na současnou situaci na trhu s energiemi, kdy dochází k prudkému nárůstu cen elektřiny a plynu. V souvislosti s válkou na Ukrajině je třeba učinit rychlé kroky ke zvýšení energetické bezpečnosti a soběstačnosti České

republiky. Je třeba bezodkladně přijmout opatření v oblasti zásobníků plynu a v oblasti elektroenergetiky upravit zejména ustanovení týkající se institutu dodavatele poslední instance.

Návrh tak splňuje podmínky stanovené jednacím řádem Poslanecké sněmovny pro vyhlášení stavu legislativní nouze a jeho projednání v tomto rámci.

13. Výjimka z povinnosti provést hodnocení dopadů regulace (RIA) a zkrácení MPŘ

Návrh obsahuje změny technického charakteru, a předseda Legislativní rady vlády tedy rozhodl podle čl. 76 Legislativních pravidel vlády dopisem č. j. 20274/2022-UVCR ze dne 5. května 2022 o prominutí povinnosti zpracovat hodnocení dopadů regulace.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první

K čl. I

K bodu 1

Aktualizace poznámky pod čarou č. 1, přidána „Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) [2019/944](#) ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice [2012/27/EU](#)“.

K bodům 2 a 3

Úprava a doplnění definic v sektoru plynárenství. Rozšířena je definice související služby v plynárenství tak, aby kromě služby přepravy plynu a služby distribuční soustavy zahrnovala také službu uskladňování plynu. Doplněny jsou definice termínů „plynárenský den“ a „skladovací kapacita“, jejichž obsah je převzat z vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem.

K bodu 4

Paragraf upravuje definici a základní povinnosti dodavatele poslední instance vůči odběratelům, výrobcům a provozovatelům distribučních soustav.

Odstavec 1 upravuje definici dodavatele poslední instance. Ta je oproti stávající zpřesněna dvojitým způsobem. Zaprvé, dodavatelem posledním instance je na celém vymezeném území regionálních distribučních soustav jeden dodavatel, který je povinen

plnit tuto roli pro odběratele připojené jak k vlastní regionální distribuční soustavě, tak k lokálním distribučním soustavám, které jsou uvnitř těchto regionálních distribučních soustav. Odběrná a předávací místa připojená do lokálních soustav jsou vždy uvnitř vymezeného území provozovatele distribuční soustavy, ke které je připojeno alespoň 90 000 odběrných nebo předávacích míst. Ustanovení tak slouží k odstranění nejistoty, kdo je dodavatelem poslední instance na území stále přibývajících lokálních soustav.

Zadruhé, ustanovení specifikuje, kdo je dodavatelem poslední instance v případě, kdy definice v první větě identifikuje dva nebo více subjektů. Je zaveden jednoduchý algoritmus pro řešení takových případů, tedy počet odběrných míst evidovaných u operátora trhu. Dodavatelem poslední instance uvnitř vymezeného území je držitel licence na obchod s elektřinou nebo obchod s plynem, který k 1. lednu kalendářního roku uvnitř vymezeného území dodává elektřinu nebo plyn do nejvíce odběrných míst

Z hlediska právní jistoty a informovanosti odběratelů zavádí odstavec 1 také novou povinnost Energetického regulačního úřadu, aby na svých internetových stránkách zveřejňoval informaci o tom, který držitel licence na obchod s elektřinou nebo na obchod s plynem je dodavatelem poslední instance uvnitř vymezeného území jednotlivých provozovatelů regionálních distribučních soustav.

Odstavec 2 vymezuje základní právní skutečnosti, při kterých dochází k aktivaci služby dodavatele poslední instance. Jedná se o stávající triádu právních skutečností, která se nemění, pouze se u některých nich zpřesňuje jejich formulace. Tyto právní skutečnosti jsou rozepsány do samostatných písmen, aby bylo možné na ně odkazovat v dalším textu.

Odstavec 3 zavádí novou povinnost, kterou se mění „filozofie“ institutu dodavatele poslední instance v českém právním řádu. Jak vyplývá z vlastního názvu, měl by dotčený subjekt fungovat jako krizový dodavatel energií pro odběratele. Energetická krize nicméně ukázala také potřebu elektrickou energii od výrobců odebírat, což je v rámci decentralizované výroby elektřiny logické a do budoucna nepostradatelné. Povinnost je časově omezena na relativně krátkou dobu jednoho měsíce, což vybízí každého výrobce k okamžitému vyhledání nového obchodníka. Přínosy této služby jsou oboustranné, tedy se jeví jako spravedlivé a praktické, aby se jednalo o činnost bezúplatnou.

Odstavec 4 zavádí explicitně povinnost dodávat elektřinu nebo plyn provozovateli distribuční soustavy na krytí ztrát v distribuční soustavě. Ani tento druh dodávek stávající institut explicitně nevyjadřoval, tedy vznikala pochybnost, zda je dodavatel poslední instance povinen tuto službu zajišťovat. Z hlediska bezpečnosti a spolehlivosti fungování soustav jde o povinnost zcela zásadní a odůvodněnou.

Odstavec 5 vyjadřuje explicitně skutečnost, že dodavatel poslední instance zajišťuje nejen vlastní prodej komodity, ale v případě zákazníků, kteří měli uzavřenu sdruženou smlouvu, také distribuci elektřiny nebo plynu. Jde o opět o zpřesnění a vyjasnění obsahu právního vztahu.

Odstavec 6 má pomocnou funkci; upřesňuje okruh odběratelů, pro které dodavatel poslední instance plní v plynárenství svou povinnost. Stejně jako ve stávající úpravě se jedná o zákazníka, jehož spotřeba plynu v odběrném místě byla za posledních 12 měsíců vyšší než 630 MWh. Nově však s výjimkou odběrných míst k zajištění zásobování obyvatel pitnou vodou nebo čištění odpadních vod, neboť zastavení dodávek vody má podobně kritický charakter jako zastavení dodávek energií. Dodavatel poslední instance není povinen dodávat elektřinu nebo plyn při zjištění neoprávněného odběru v daném odběrném místě. Tato podmínka, kterou zná i současné znění, zůstává v zákoně zachována.

Odstavec 7 zachovává stávající službu dodavatelů poslední instance vůči novým odběrným místům.

K bodu 5

§ 12b doplňuje předchozí paragraf vedlejšími povinnostmi v rámci dodávky poslední instance.

Odstavec 1 zavádí informační povinnost dodavatele poslední instance. Podle navržené právní úpravy má dodavatel poslední instance povinnost zveřejnit na svých internetových stránkách podmínky dodávky nebo odběru energie. Jde o syntézu informací, které vyplývají ze samotného **energetického zákona**, jiných zákonů a prováděcích právních předpisů. Ustanovení zavádí rovněž pravomoc Energetického regulačního úřadu obsah daného dokumentu monitorovat a v krajním případě zasáhnout i do jeho obsahu v rámci řízení zahájeném ex offio.

Odstavec 2 naopak specifikuje povinnosti odběratelů, kterým je energie dodávána. Ty mají převážně finanční charakter. Pro právní jistotu obou stran je zavedena na úrovni zákona četnost a splatnost faktur v rámci tohoto právního vztahu, tak aby již do budoucna nedocházelo k chaotickým situacím provázejícím krach dodavatelů v roce 2021.

Odstavce 3 až 5 upravuje mechanismus určení náhradního dodavatele poslední instance, který dosavadní právní úprava neobsahovala, neboť až do doby energetické krize v roce 2021 bylo nepředstavitelné, že by se některý z dodavatelů poslední instance mohl sám dostat do finančních potíží hrozících ztrátou schopnosti plnit své finanční závazky.

Při přípravě novely zákona se uvažovalo o dvou základních mechanismech, jak náhradního dodavatele poslední instance určit. Buď ho určit přímo v zákoně pomocí nějakého klíče, tak jako je tomu u primárního dodavatele poslední instance, nebo svěřit pravomoc Energetickému regulačnímu úřadu ho vybrat.

Výsledné řešení je kompromisem mezi oběma názory, tedy náhradního dodavatele poslední instance vybírá na základě správního rozhodnutí Energetický regulační úřad, nicméně zákon obsahuje i návod, kterým by se měl úřad ve svém rozhodování řídit. Je však ponechána úřadu také volnost v jeho rozhodování, neboť okolnosti, za kterých by se rozhodovalo, jsou jen velmi obtížně předem odhadnutelné. Předpokládá se, že role náhradního dodavatele by mohla rozdělena i na více subjektů.

§ 12c obsahuje zejména informační povinnosti spojené se zahájením dodávek nebo odběru energie dodavatelem poslední instance. Nedostatečná právní úprava této otázky se ukázala v praxi jako závažný problém, který musel být často řešen mimo vlastní právní úpravu. Jde tedy o povinnosti, které současný zákon upravuje, ale nedostatečně a nepřesně. Odstavec 5 obsahuje zpřesnění již dnes existující úpravy o zániku povinnosti dodávat energii při přechodu ze smluvního vztahu se stávajícím dodavatelem do režimu dodavatele poslední instance.

§ 12d upravuje právní úpravu spojenou s ukončením právního vztahu v režimu dodavatele poslední instance.

Patrně nejdiskutovanější otázkou nové právní úpravy se stal problém doby trvání právního vztahu mezi dodavatelem poslední instance a odběratelem. V diskusích na začátku energetické krize převládal názor, že jde o institut mimořádný, který by měl trvat co nejkratší dobu, tedy například 3 měsíce. V souvislosti s přípravou novely **energetického zákona**, která měla zpřesnit dosavadní právní úpravu, se pak začalo hovořit o tom, že původní délka 6 měsíců má rovněž některé výhody, zejména pokud bude vztah v zákoně lépe a jednoznačně zakotven.

Výsledný návrh nakonec počítá se zkrácením právního vztahu na 3 měsíce, neboť jde o mimořádný vztah a doba 3 měsíců se jeví jako dostatečná pro přechod k novému dodavateli nebo navázání standardního smluvního vztahu přímo s dodavatelem poslední instance, což je obchodník s elektřinou nebo plynem stejný jako všichni ostatní.

Jako poslední pojistka je do zákona zaveden po slovenském vzoru přechod do smluvního vztahu na základě konkludentního jednání u odběratelů, kteří odebírají energii, řádně za ni platí, ale jinak nejsou komunikačně dosažitelní. Zkušenosti praxe ukázaly, že i s popsányými zákazníky je třeba počítat. Takto založený smluvní vztah přináší určitá

právní rizika, nicméně ta se jeví na trhu s energiemi jako méně významná ve srovnání se škodami, které by mohlo způsobit odpojení nemovitostí od energií, zejména v průběhu topné sezóny.

§ 12e upravuje režim prokazatelné ztráty dodavatele poslední instance pro případ, že by se vláda rozhodla podle nového znění § 19a odst. 5 zastrojovat cenu dodavatele poslední instance jako maximální. Ustanovení upravuje základní právo dodavatele poslední instance na úhradu prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku a elementární procesní povinnosti spojené s realizací úhrady.

K bodu 6

V souvislosti se zavedením právní úpravy principu UIOLI do **energetického zákona** je novelou zákona navrhováno, aby uskladňování plynu podléhalo cenové regulaci. To by mělo eliminovat případné negativní dopady zavedení principu UIOLI na trh s uskladňováním plynu v České republice. Pokud však na trhu se službou uskladňování plynu dojde k takovým změnám, pro které pominou důvody pro regulaci ceny služby uskladňování plynu, je Energetickému regulačnímu úřadu navrhováno oprávnění rozhodnout o tom, že cenu za uskladňování plynu v zásobnících plynu přímo připojených do přepravní soustavy nestanoví“.

K bodům 7 a 8

Ustanovení zavádějí regulaci ceny za uskladňování plynu. Souvisí to úzce se zavedením principu UIOLI do národní legislativy. Zatímco za stávající právní úpravy je uskladňování plynu činností vykonávanou v poměrně liberalizovaném tržním prostředí, kdy záleží především na obchodním rozhodnutí dodavatele plynu nebo jiného účastníka trhu s plynem, zda pro zajištění své podnikatelské činnosti využije možnosti uskladnění plynu v zásobnících plynu, tento přístup s novou právní úpravou v oblasti bezpečnosti dodávek plynu výrazně mění. Ze zásobníku plynu se stává prvek strategické energetické infrastruktury, prostřednictvím které budou členské státy a jejich vnitrostátní subjekty plnit požadavky na zajištění bezpečnosti dodávek plynu, zejména prostřednictvím zavedení povinného využívání sjednané skladovací kapacity a stanovením minimálních požadovaných množství uskladnění plynu v průběhu vtláčecí sezony a požadavku naplněnosti zásobníků na počátku zimního období. Za této situace je nezbytné, aby zákon umožňoval v případě potřeby přijmout nezbytná opatření pro řešení možných důsledků zavedení principu UIOLI. Navrhuje se proto doplnění pravomoci Energetického regulačního úřadu k cenové regulaci činnosti uskladňování plynu v zásobnících plynu, připojených do přepravní soustavy. v České republice (netýká se zásobníku plynu v Dolních Bojanovicích, připojenému pouze ke slovenské plynárenské soustavě) tak, aby i v případě negativních dopadů navrhované právní úpravy na trh s uskladňováním plynu (a

tedy ohrožení tohoto trhu v důsledku omezené hospodářské soutěže) mohla být zajištěna jednak přiměřená cenová úroveň uskladňování plynu a dále ekonomická rentabilita provozování zásobníků trhu v České republice.

K bodu 9

Ustanovení zavádí podrobnější úpravu regulace ceny dodavatele poslední instance, která v zákoně v takto podrobné úpravě absentovala, což se v období energetické regulace jako jeden z nejzávažnějších praktických problémů. Nadále se předpokládá regulace formou závazného postupu pro tvorbu ceny tak, aby ceny tímto postupem stanovené pokrývaly ekonomicky oprávněné náklady na zajištění činnosti dodávky poslední instance, odpisy a přiměřený zisk.

Jako krajní možnost zákon zavádí možnost rozhodnout o cenách dodavatele poslední instance jako o cenách maximálních, pokud s tím vláda projeví souhlas a určí rozsah prostředků státního rozpočtu na poskytnutí dotace. V tomto případě postupuje Energetický regulační úřad tak, aby stanovené ceny pokrývaly rozdíl mezi předpokládanými náklady na zajištění dodávky elektřiny nebo plynu společně s přiměřeným ziskem dodavatele poslední instance a předpokládanou výší dotace na úhradu prokazatelné ztráty dodavatele poslední instance.

K bodům 10-11

Legislativně technické úpravy v souvislosti s navrhovanou úpravou problematiky DPI (aktualizace odkazů).

K bodu 12

Ustanovení upravuje definici neoprávněného odběru elektřiny a plynu.

K bodu 13

Ustanovení zavádí v souvislosti s úpravou režimu UIOLI omezené právo účastníka trhu s plynem rezervovat přepravní kapacitu ze zásobníku plynu a do zásobníku plynu pouze do výše rezervované skladovací kapacity, kterou disponuje, a povinnost strpět odebrání rezervované přepravní kapacity ze strany provozovatele přepravní soustavy v případě, že disponuje nižší rezervovanou skladovací kapacitou než rezervovanou přepravní kapacitou.

K bodům 14-15

Ustanovení zavádí novou povinnost provozovatele přepravní soustavy a provozovatele zásobníku plynu v souvislosti s principem UIOLI. Jedná se zejména o to, aby přepravní kapacita, kterou účastník trhu s plynem nebude moci využít v důsledku aplikace principu UIOLI, bude poskytnuta k dispozici účastníkům trhu s plynem, kteří si zarezervují uvolněnou skladovací kapacitu. Za tímto účelem by měly být poskytovány provozovatelem zásobníku provozovateli přepravní soustavy relevantní informace.

K bodu 16

§ 60c upravuje princip využívání zásobníku systémem „Use it or lose it“ (UIOLI).

Podle dosavadní právní úpravy získávala smluvní strana smlouvy o uskladnění plynu (ukladatel) právo na uskladnění plynu v zásobníku plynu, a tento ukladatel využíval skladovací kapacitu v zásadě podle své potřeby, tedy podle obchodní příležitosti.

Odstavec 1 mění povinnosti ukladatele v tom směru, že sjednal-li smlouvu o uskladňování plynu a na jejím základě rezervoval roční skladovací kapacitu s pevným výkonem, vzniká mu smluvně nejenom právo uskladňovat plyn v zásobníku plynu v rozsahu sjednané rezervované kapacity, ale na základě zákona také povinnost využívat rezervovanou skladovací kapacitu v minimálním požadovaném rozsahu. Požadovaný rozsah bude daný prováděcím právním předpisem a bude určený minimálním požadovaným množstvím uskladněného plynu v konkrétní časové úseky stanovené prováděcím právním předpisem, k jehož vydání je zmocněno Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Tímto způsobem bude tedy nastavena trajektorie povinného využívání skladovací kapacity a uskladňování plynu v zásobníku plynu v souladu s připravovanou revizí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 o opatřeních k zajištění bezpečnosti dodávek plynu.

Pokud ukladatel nebude plnit požadovaná minimální množství plynu ve stanovených časových úsecích, pozbyde do konce skladovacího roku právo využívat rezervovanou skladovací kapacitu, a to v rozsahu, ve kterém požadované minimální množství plynu nesplnil.

Konkrétní způsob výpočtu rozsahu skladovací kapacity a poměrné části těžebního a vtláčecího výkonu, ke kterému ukladatel pozbyde právo využívání, bude upravovat vyhláška Energetického regulačního úřadu. Povinnost hradit sjednanou cenu za uskladnění plynu do konce skladovacího roku podle smlouvy o uskladňování plynu zůstává. Je tomu tak proto, že ukladatel se může rozhodnout, zda bude plnit stanovené minimální množství uskladněného plynu, a tedy sjednanou rezervovanou skladovací

kapacitu využívat či nikoliv. Pokud požadovaná minimální množství plynu plnit nebude, pozbyde právo skladovací kapacitu využít.

Provozovatel přepravní soustavy bude povinen nabídnout přepravní kapacitu ze nebo do zásobníku plynu u, u níž zanikne právo na její využití dle výše popsaného postupu, jako volnou přepravní kapacitu tomu účastníkovi trhu s plynem, který postupem podle § 60d rezervuje nevyužitou skladovací kapacitu.

V souladu s připravovanou revizí nařízení (EU) 2017/1938 o opatřeních k zajištění bezpečnosti dodávek plynu se ukládá provozovateli zásobníku plynu povinnost informovat ministerstvo a Energetický regulační úřad o rozsahu plnění zásobníku plynu podle sjednaných smluv o uskladňování plynu pro každý stanovený časový úsek tak, aby uvedené správní orgány měly aktuální informace o množství uskladněného plynu a plnění stanovené trajektorie.

§ 60d upravuje aukce na využití skladovacích kapacit.

Účelem principu UIOLI je efektivní využití skladovacích kapacit v zásobnících plynu k zajištění bezpečnosti dodávek plynu, proto vedle pozbytí práva k nevyužití skladovací kapacity zásobníku plynu je nezbytné upravit postup zpřístupnění nevyužití skladovací kapacity jiným subjektům na trhu. § 60d odst. 1 proto ukládá provozovateli zásobníku plynu uspořádat aukci na nevyužitou skladovací kapacitu za nulovou vyvolávací cenu.

Požadavek nulové vyvolávací ceny je stanoven proto, že předmětem aukce je nevyužitá skladovací kapacita, jejíž cenu za uskladnění plynu do konce skladovacího roku hradí původní ukladatel. Pravidla aukcí na nevyužitou skladovací kapacitu bude upravovat prováděcí právní předpis, jehož vydáním bude zmocněn Energetický regulační úřad.

Pokud by se nepodařilo vyaukcionovat nevyužitou skladovací kapacitu v aukci za nulovou vyvolávací cenu, bude provozovatel zásobníku plynu o takové skutečnosti informovat ministerstvo neprodleně po ukončení aukce. Návrh připouští i možnost opakování aukce za nulovou vyvolávací cenu v případě, že by se v období od skončení neúspěšné aukce podstatněji změnila podmínky na trhu, například došlo k výraznější změně poměru letních /zimních cen plynu na velkoobchodním trhu.

Ministerstvo pro případ neúspěšné aukce za nulovou vyvolávací cenu bude mít pravomoc uložit provozovateli zásobníku plynu povinnost uspořádat aukci i se zápornou vyvolávací cenou. Výši záporné ceny a případné další podmínky nezbytné k uskutečnění aukce se zápornou vyvolávací cenou stanoví ministerstvo rozhodnutím. Smyslem navrhované právní úpravy je zatraktivnit nevyužitou skladovací kapacitu natolik, aby na trhu vznikla poptávka po nevyužití skladovací kapacity i za cenu, že ukladateli bude za rezervaci

skladovací kapacity placená vysoutěžená cena provozovatelem zásobníku plynu, a nikoliv naopak.

Tímto postupem se realizuje zájem na využití zásobníku plynu, a tím zvýšení bezpečnosti dodávek České republiky. Protože se předpokládá, že k uložení povinnosti uskutečnění aukce za zápornou vyvolávací cenu dojde v době, kdy již bude urgentní nakupovat plyn a vtlačet jej do zásobníku plynu, je nezbytné, aby se aukce uskutečnila neprodleně. Proto se navrhuje, aby rozhodnutí o uložení povinnosti provozovateli zásobníku plynu bylo prvním úkonem řízení a opravný prostředek proti rozhodnutí neměl odkladný účinek.

Podle navrhovaného odst. 3 bude účastník trhu s plynem, který vysoutěžil nevyužitou skladovací kapacitu, povinen skladovací kapacitu využívat a uskladňovat plyn v množství pro časové úseky stanovené prováděcím právním předpisem Ministerstva průmyslu a obchodu (trajektorie vtlačení a uskladňování do zásobníku plynu). V případě neplnění této povinnosti se již neuplatní princip UIOLI, tudíž by ukladatel pozbyl právo k využívání vysoutěžené skladovací kapacity. Případné porušení povinnosti bude kvalifikováno jako přestupek s možností uložení pokuty Energetickým regulačním úřadem.

Vysoutěžená záporná cena za uskladnění plynu bude představovat náklad provozovateli zásobníku plynu vynaložený z důsledku plnění povinnosti uložené rozhodnutím ministerstva. Z důsledku plnění uložené povinnosti mu tak vznikne prokazatelná ztráta, která se hradí ze státního rozpočtu. Protože prokazatelná ztráta provozovatele zásobníku plynu bude vznikat každý měsíc, za který provozovatel zásobníku plynu bude hradit ukladateli zápornou cenu za uskladnění plynu, a úhrada záporné ceny může představovat významnou zátěž provozovateli zásobníku plynu (v závislosti na výši záporné ceny stanovené ministerstvem), upravuje navrhovaný odst. 4 právo provozovateli zásobníku plynu úhradu záloh na předpokládanou prokazatelnou ztrátu vznikající v daném kalendářním měsíci. Za stát ve věcech úhrady prokazatelné ztráty bude vystupovat Ministerstvo průmyslu a obchodu.

§ 60e upravuje otázku využití skladovacích kapacit zásobníků za účelem nákupu státních hmotných rezerv.

Pokud se nepodaří poskytnout nevyužitou skladovací kapacitu účastníkům trhu postupem podle § 60d, zůstane skladovací kapacita nevyužita. Potom bude záležet na dalších opatřeních, které orgány veřejné moci budou přijímat za účelem využití skladovací kapacity a dosažení požadovaného plnění zásobníku plynu. Může se jednat například o opatření přijímaná podle zákona o krizovém řízení, nebo například může vláda schválit u plynu jeho uskladnění pro účely hmotných rezerv podle zákona upravujícího působnost Správy státních hmotných rezerv.

Navrhovaný § 60e pro takový případ stanoví povinnost provozovatele zásobníku plynu poskytnout Správě státních hmotných rezerv o obchodníkovi s plynem, který bude pro Správu státních hmotných rezerv nákup plynu zajišťovat (a případně plyn ochraňovat) nevyužitou skladovací kapacitu za nulovou cenu. Pokud by vláda postupovala způsobem předpokládaným v § 60e, další tržní postupy rezervace skladovací kapacity se neaplikují a provozovatel zásobníku plynu bude povinen poskytnout nevyužitou skladovací kapacitu určenému subjektu. Nulová cena za rezervaci kapacity je opět stanovena proto, že se jedná o nevyužitou skladovací kapacitu, kterou do konce skladovacího roku hradí původní ukladatel.

K bodu 17

Legislativně technická úprava odkazů.

K bodu 18

Omezení povinnosti zajistit bezpečnostní standard dodávky plynu se neuplatní pro případ zajišťování dodávky poslední instance. Dodržování této povinnosti se negativně promítá do ceny plynu dodávaného v režimu dodavatele poslední instance.

K bodům 19-29

Úprava sankcí v souvislosti s úpravami primárních norem zákona.

K bodu 30

Rozhodne-li ministerstvo o uložení povinnosti uspořádání aukce za zápornou cenu, bude moci případné nesplnění uložené povinnosti vymáhat ukládáním donucovacích pokut. V takovém případě se při výkonu rozhodnutí použijí donucovací pokuty podle § 96d odst. 2.

K bodům 31 a 32

V souladu s navrhovanou úpravou řešení nevyužití skladovací kapacity se rozšiřuje zákonné zmocnění Ministerstva průmyslu a obchodu k vydání prováděcích právních předpisů o zmocnění ke stanovení minimálních požadovaných množství uskladněného plynu pro stanovené časové úseky v průběhu skladovacího roku a stanovení minimálních požadovaných množství uskladněného plynu pro stanovené časové úseky v průběhu skladovacího roku.

V souladu s navrhovanou úpravou řešení nevyužití skladovací kapacity se rozšiřuje zákonné zmocnění Energetického regulačního úřadu k vydání prováděcích právních předpisů o zmocnění ke stanovení pravidel aukce na nevyužitou skladovací kapacitu.

K čl. II – Přejídná ustanovení

Navrhované přejídné ustanovení zakládá právo účastníka trhu s plynem, který sjednal smlouvu o uskladňování plynu, jejímž předmětem je rezervace skladovací kapacity s pevným výkonem, na odstoupení od smlouvy o uskladňování plynu sjednané před nabytím účinnosti tohoto zákona, pokud by postupem podle navrhovaného zákona pozbyl právo na využívání sjednané rezervované skladovací kapacity.

Navrhovaná právní úprava UIOLI nepochybně představuje podstatnou změnu v právech a povinnostech ukladatele, a proto by měl mít možnost případně ukončit závazek sjednaný před nabytím účinnosti zákona, kdy institut pozbytí práva na využívání skladovací kapacity při zachování smluvní povinnosti placení ceny za uskladnění plynu neexistovala. Právo na odstoupení od smlouvy sjednané před nabytím účinnosti zákona by mělo vzniknout pouze jednou, v případě první situace, kdy by mělo dojít k pozbytí práva na využívání sjednané rezervované skladovací kapacity.

Dále se v přejídných ustanoveních upravuje otázka předávání informací o velikostech a době trvání skladovacích kapacit rezervovaných účastníky trhu s plynem přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Energetický regulační úřad poprvé stanoví ceny služby za uskladňování plynu pro rezervace skladovacích kapacit pro skladovací rok, který začne v roce 2023. Ujednání o cenách za uskladňování plynu ve smlouvách o uskladňování plynu uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, podle kterých je sjednána rezervace skladovací kapacity pro skladovací rok začínající v roce 2023 a případně skladovací roky následující, nejsou dotčena.

K části druhé – Změna zákona č. 382/2021 Sb.

K čl. III

V souvislosti s předloženým návrhem nařízení vlády o vymezení rozvoje podporovaných zdrojů energie (čj. 382/22), které má být vydáno k provedení § 3 odst. 4 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 382/2021 Sb. je potřeba ošetřit možnost vydání uvedeného nařízení vlády a v této souvislosti také možnost vydání úpravy nařízení vlády č. 349/2021 Sb.,

o stanovení prostředků státního rozpočtu podle § 28 odst. 3 zákona o podporovaných zdrojích energie pro rok 2022. Pokud by nebyly provedeny návrhové úpravy v zákoně č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, pak v důsledku nemožnosti vydání výše zmíněných nařízení vlády by nemohlo dojít k rozvoji obnovitelných a dalších podporovaných zdrojů energie prostřednictvím provozní podpory a nemohly by být aplikovány opatření k podpoře a transformaci českého teplárenství.

Z uvedeného důvodu se navrhuje úprava zákona č. 382/2021 Sb., a to tak, že se v přechodných ustanovení zákona č. 382/2021 Sb. navrhuje zrušit bod 10, který uvádí, že nařízení podle § 3 odst. 4 zákona č. 165/2012 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, vydá vláda nejpozději do 4 měsíců ode dne vyhlášení tohoto zákona, jelikož uvedené nařízení vlády nebylo do současné doby vládou projednáno a zmíněný zákon byl vyhlášen 18. října 2021.

K Čl. IV – Přechodná ustanovení

Zavádí se dvě přechodná ustanovení předloženého zákona.

První přechodné ustanovení stanovuje, že nařízení vlády podle § 3 odst. 4 zákona č. 165/2012 Sb. ve znění zákona č. 382/2021 Sb. vydá vláda nejpozději do 31. července 2022, což je dostatečný časový prostor pro projednání vládou i s ohledem na předkládaný návrh tohoto zákona a jeho harmonogram dokončení legislativního procesu.

Druhé přechodné ustanovení pak v návaznosti na schválení nařízení vlády podle § 3 odst. 4 zákona č. 165/2012 Sb. umožňuje vydat do 30. září 2022 návazné nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 349/2021 Sb., o stanovení prostředků státního rozpočtu podle § 28 odst. 3 zákona o podporovaných zdrojích energie pro rok 2022, jelikož v ustanovení § 28 odst. 3 zákona o podporovaných zdrojích energie, že vláda stanoví nařízením prostředky státního rozpočtu pro poskytnutí dotace na úhradu složky ceny služby distribuční soustavy a složky ceny služby přenosové soustavy na podporu elektřiny, na úhradu provozní podpory tepla přechodné transformační podpory tepla a podpory biometanu, a to do 30. září kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, pro který Úřad stanoví složku ceny služby distribuční soustavy a složku ceny služby přenosové soustavy na podporu elektřiny. Zároveň se navrhuje v této souvislosti také úprava poskytování navýšené výše dotace na zbývající část roku 2022 operátorovi trhu podle ustanovení § 29 zákona č. 165/2012 Sb. a možnost, aby Energetický regulační úřad v návaznosti na schválené nařízení vlády podle § 28 odst. 3 zákona č. 165/2012 Sb. vydal nové cenové rozhodnutí na rok 2022 nebo na jeho zbývající část do 30. listopadu 2022.

K části třetí – Účinnost

Účinnost zákona se s ohledem na válečný stav na Ukrajině navrhuje v co nejkratším termínu, tedy dnem vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů.

V Praze dne 25. května 2022

Předseda vlády:

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M. v.r.

Ministr průmyslu a obchodu:

Ing. Jozef Síkela, v.r.